नं. ५३५८

न्याय सिद्धान्त मञ्जरी.
तैलिंग्याम्

पत्र. १२ सं. ८

विषय: न्याय वैशेषिकं

न्यायसिद्धांतमंजरी त्रैलिंगदेपा
लिप्याप

५३३७

తి తదితరేణ జనేనావనాపాదః। నవతిబింబ దృష్టవన ఖండయోగ దృష్టజనేన జన్మ న జనక ప్రతిబింబ దేవ దశనాతా
దీక్షాంబికా దీక్షాం షడాత్మ వని వవరఠ నిష్ఠః। అతవి దృష్టః కారకత్వ విశత్ర్యయోగాన్తా। కా నవం తీతి కాన్తి కాః। అతవ
తత ఆత్మనే మాత్మనా వెతన తిష్ఠ తిరితరాం। శివాదిభ్య విచిత్రా స్ఫూర్తి కర్ణా దర్శనా గాన్న గత మనోవృత్తి కనాతా
దిన ఆత్మ సుఖం బోధా పాదిరణా పూర్ణానందం సమన్త్రి చక్రః। తత్ర ప్రవహాపారత అవిష్ఠతం తాన వారక గ
వాసనాత్మకారః। ప్రతిపక్షా ను మానే నాం న వ ప్రాః ప్రవమాణి ని। తత్ర సాంక్షాత్కార రూపా న ప్రమాణ
ప్రతిపక్షం। సాక్షాత్కార భువం ద సాక్షాత్కారేణా వివి తత్సన ప్రతీతి సాక్షితాయాం జ్ఞానం తి వి శేషణ విం
బింబం జన్య జన్మ న తవ విషయతాం జన్మ న మాత్ర సవి మనో రూపా పెణి యుజ నేశా తి। ఇంద్రియాణాం ప్ర
తిత్తా న వి త థాం ప్రతీతి సుః। నాపి చాక్షుషత్వాదిజాతి విషయతా తి న సంగత తాన తే। యదు విశేష
న వి ధి జన్య మాత్ర వృత్తి జాతి కాం నవి జన్మ న త్వం తతే। న వతి బింబ జన్య ధి జన్య మాత్ర వృత్తి మను వితి
తాన్ప దిత ప్రమాణ తవం సాక్షాత్కార మాత్ర న ఇతి దృష్ట న జన్య మాత్ర వృత్తి జాతి న జన్య తావ దిదనే జా
తి మతి తతవ సాంక్షాత్కారేతి చనా త్రిః। మన సాంవి త్రి తెవిశ జ్ఞాతి విశేష నింతం తాచతే। మానస తత్త్వం వ జా
తి వి శేషణ తాన స్తాం వి క్షరః। సాంక్షి కాం పృత్తి ప్రత్యక్షస్య దన నా జంం జన్మ కం సా క్షా త్కారః। అయం పుణ తాదిజన్మ
న క్షా క్షా ర తవ ప్రతి నిరోధా ప్రాప్తిః। పుంతాన దన శ్రీకని ఖంయతా తాం దిజాన పఠం। తత్ర। నాభ్యమె విసా
క్షాం। తి తాదిరోణా గాం। న చాత్ర వి షయతా త్వం నాథ కేం। పుంతా వెరతత్ర తాదిః క్షణః। న స సాంక్షాత్కా

తరనా
సు

ప్రుకరహోమాంతరాత్మకవచాత్రుతతత్వజ్ఞానంచితన్యః ౧

పుం॥ జి॥ ౩॥ ఆర పదవరణ కరధిదతరితుకః॥ కాలత్రైరశికః॥ గురుకుంఠైరాదినవమః॥ ఇంత్రప్రోణాణ్ణోణనవతః॥ ప్రణావంచి పరమాత్మానం జాణక్యే నా
౧ ధశ పుణ్యర॥ శ్రీంరుతెరుపుంత్రిపంత్రాని కావిరుంబిఖాంతపుం జకీ॥ ౧॥ పంబుబునిబుబతోక్తమోక్షపుషుషోపపంరు ౨
పుకశైవాపాంరుపు షృణషృతవజ్ఞాణం పహా పునం త్రిశకృతపహా హధీపబింతిప్రపహాంపాంబిరహాపృతి॥ పత్రిప్రపహా
రుహాంః కరణాం ప్రపహాణాం॥ ప్రపహాపరుపు ధాధాణ్ణపుహపఖ॥ తదావంరాచారుహాంగిరు ధాణ్ణపుహషైంపహాంగబి
తి॥ ణ నుతిపిందంరుకగాధవ్యంతింవా అనుధపతువ॥ అఖపతె॥ తధపతితదపగావాంతవంరుదాథ్వణ॥ ధపతివిం
రజితెం౧ పంరజపబితిజ్ఞానంరజితతపపతితదపగావాంతిరుదాధ ణ॥ పుత్రా౧ పంరజితబితిజ్ఞానంపణరజిత
అతఎవ తపపత్రితదపగావాంతిణరుధా ధణ॥ ణైపపంరజితె౧ దంరజితంణబితిణంశంరితాంపిప్రపహాణొపదిచెత్రిణతపం
రజితతాపంశెప్రపైపఖతపఖ తితదణపపప్రృపుతితింప్రపహాణితాః॥ ణను శాఖాంపఘెదెకకబిణంరితాగప
తిపవత్రైపయాతె పవక్షైఃకబిణంరితాంగతిప్రతవరితాంప్రపహాణొవత॥ కబిణంరితాగపతిపవత్రైతదపగావాం
తాపబిబిచతి॥ పవత్రైకబిణంరితాగప్రతవరుఃప్రపైపఖ॥ పహాంతెఅవప్పైపకతపప్రతధరుపుత్తణతధాం॥ తపవ
తదణపఛిదక తాపతి॥ స్వతిచిత్నపత్నైణతవంపుణుపపతపం॥ జాతిబిశిహావా॥ అణుపహాబితవినుగతప్ర
తితెచాణధకంవిణాజాతిబికరుక తాంపతి॥ కరణాతుంకపణాపంర్రపదపైంధాంరణాకైణాతప్పం॥ ణుతప్ర
తికపాంబపరు ణంరితాగపారణపణాపారపబితి॥ ౧ పపజ్ఞైపారణరుపు అణైదారణతి॥ ణైపపంజ్ఞై
పహాంత్రుంప్రతి [illegible] కరణాం [illegible] ణాంపతఅత్మాపంకణంరితాగణపిపణాంపాంరపపణపావ॥ తజ్ఞణపతెవ్ణ

అ

౮౨

[illegible]

లావననవసుస్వాతంయుతస్యేతి।సానునవం ద్విన్నైవస్స్వరణాంతసన తద్వైతు త్వావేత।౩౦।వయుత్రు
సుఖతన్వస్యతంతత్రు విశిష్ట జ్ఞానసామ్రాన్ స్వా నాత।[redacted]
షుటషుటత్వ యోగాః సాక్షాత్కార సామర్థ్యం సా
క్షాత్కారా ధు త్వానశింవి ధత సమర్థితదేవచాస్త్రాంశం నిర్దిశ్యతే లక్షణమితి సంక్షేపః।సను విశేషణాః
జ్ఞానస్య స్వాతుతాంసిద్ధా సవః సెంత దేవం సాధ్యత।వశవహానం నవ శాప మన్వతి చెన్న।అ
సయుయవసతిరేశాభావంతదవధారణేత।విస్తరస్తు వం సాపు మరి దావ సుసంధి యుక్తి శృష్టి
వగాశాసత్రకారణ జ్ఞానం సవిశల్పకం।త్రికాల్యత్తాచాయుయంసుచున్నతాన్ విజ్ఞానే విశేషాసన సు
ఖత్వాదేవిశేషణాతత్వ రణవహా విషత్వా విశేషః।నిర్గుణతాసనిర్గుణా నారస్త్రత
తిసాక్షిత్వః సురూపసానుపంతృవిశేషః।పరార్థంతరమితిశతేకటిశనిశ్చయస్తు జన్యత్వా పుట్టి
తి ప్రతీతిః జ్ఞానేకజన్యా విషయతుని షయః ప్రాకట్యస్య పరశాయాం పరాశ్రావ్ జ్ఞానతాన్నిమచ
విషయతాజ్ఞాన విషయతయోః సంబంధస్వరూపా।యుక్తం చైతత్ జ్ఞాన జ్ఞానే
వణేశవం సుఖాదేః త్రియదాజనసహలావీత్వాదిత్వాద్యయుక్తః
తి ఇతి ప్రతీతిః కాంతత్రజ్ఞానంచ తుం శక్యా।తస్యైవాంఅనతాప్త।శపసనంపా

।షు౦।ఙి।ఔ। ...హా జిస ది ధశ్ఃన్యతినాని తేసశ్చు।న్ తినా గ్గేగవతిః।అనితినాతి సనే।... జిస ది ధః।న్ విశేషకల్పకత్వం సవిశేషకల్పకత్వం

౭ త్రితి।తత్రనైశిష్ట్యావగాహిజ్ఞానం నిరాకారం నా జ్ఞానం నిర్వికల్పకం।తదుభయభిన్న విన ప్రతక్ష్యం స్వం

త్రిం అత్ర డింయుతాంవఘున ఉ గదూంతి।తథా హి నయుం ఘుటు ఇతి విశిష్ట జ్ఞానకూలా ఉకా యుక్తసు సుయుం

తథా హిం।జ్ఞకస తజిస విశిష్ట జ్ఞానం ప్రతి తజ్ఞసె షణా జ్ఞాన కారణా విత్తిని విః నాదం।ఘవతి చ ప్రాధ

శేమ మిక వుస్త్రా ... యుం ఘుటుఇతి జ్ఞానం జనస ఘుటం తత్ విశిష్ట జ్ఞానమూత క్షత్రా పి ఘుట తత్త్వ జ్ఞానం కా

రణాంన వ... దా సింఘు ఖ తస విశిష్ట జ్ఞాన ముత్ర్పి విశెషణ సూరాత ఘు ... సైసి జ్ఞానా త్।అతినా నైశి త్ర

వ ష్టనానవ గావె ని ... త దాప చానిత్ర డవనిర్వికల్ప కం।న వ జ స్వాత రి యుపం ఘుటు తత్త్వ విశిష్ట

జ్ఞానం తత్రకారణా ఘుతి పని వ త ప్రాంవ కాల ముత్రి న వవ విశెష ణా జ్ఞాన సని తత్ర పొ ...

తా తి।నవహ్నా గవతం ఘు ఖ తవ జ్ఞానంత జ్ఞా న కం।నాం మూర్తి ... ణా ... ఈనా ఉతనా ... త సన ... పా ...

పాంతం తావతి।నగవ హ్నానినసనవధికరగాంతాంతి।న వ ... ఘుటు ఖ త్వవ విశిష్ట ... మన తత్ర కారణా

నవ విశెషణా జ్ఞానం విశాకథం త డవ విశిష్ట జ్ఞాన నిమిత్తి వా చని త్।విశిష్ట్యా న వెషా విశెషణా స్వరసా ... ౩

జ్ఞానకారణాం న తుస్యారణై డి।తినవి వా హి త డం త్వితిర్ని నన స్వా అనవస్థాత్।అస్తు వా సు

ర వ తువ స్త్రాం నిర్వికల్పక వింపి విన్యైత్ర తామ ది విశిష్ట బుద్ధాత దసం నవా తనే పా స్యత్రావ దిశం

యూ నవ్య లక్షణా త్ర తాన్వ పన నెం నవః త్రా ప్రుదేవ తదా నమ నం నవ తంత్రే ॥౫॥ నా త్వవ వ సత్తి ని ॥౩॥ నా
నా హర్వ ని శ్ర త్రా త దాన గన గుణాః తద భావః తద్వప త్రి సాం తి ప్త ॥౩॥ త దావ గవ గుణాః సవికే
జ్ఞానే నా త్ర యుక్త సం హ్మి దుంః మే జస శాం దె శతవ పక్రి మ్మా హెం వ ॥ త దె కే తవ పమా పెశా నరిపె
గవ న త్రి తప తేల హ్మా క్ష్య తశ్వ న శ్వ జ్ఞం పర త్రా హశికె గవ నెలన త తత్వ నవ నెతి వెత్వ ॥ పరా పమా త్యా తప
సెనాం పరాంఠెరా గ్య తాన్య త్ నెం దె త త్రి నమ్మ యుహి ద్రుపన్యా పరక్షం త దా హ రమాం నావాం దయ్యా
రపి గత పెంనరసు న త్రి చెన్యా తి హ్యాం చక్షు రంఠెరా గన్య తాన త్ ॥౪॥ తా నచ క్షే హెం యెరాగన ॥౧॥ ప
పంప హార్ష తరాన వక్త్ర పన్యం ॥ పక్ష నాం నాంత్ర నమ ఈ త్యా దయాన్న నరు యాన్య తత్ః ॥ పిశా చా ద
యుర తే నెగా హ్మా తరాం హ వం త త్రి త దుర్ల నెం యుర్బు త త్రాన్య త దుర్నా త తవం దజ్ఞాతి వి
శ్ర నతెన దెలనసు హాప్తి త తవ జ్ఞా తన స్నాన నేతన ప రె ॥౦ తే రాగన ఘనః యురాగన ప్రవ నరూ పం తత్ నా
త్రుసవ త్రిసం శాపి పక్రి వరా నా సవ ధ త్త్వన్యా వాం నం ॥౦ తె రాగ ది హాగ పత్రతాన నరశకన్రు వశవ దెగాః ॥ మా
త్ర పదం ఘనః హం నా శ సం యెరాంగ నాంక సం యునశ మన్య యెరాగన ప్రవసినమదె తా ॥ జ్ఞాతి స్రయె
గన్యనస్త్రి గతాం ద్రు వనత్వరూా ప తాన ఖ్యాని నమవా తే ॥ తవ చెనాం నమ వాం దు దర్శా తరాం ప నా శ
నత్రు వన్నం యెరాగన భితెన పర వర్ణా నాయ వాం యుయు త్ర ది హ త్ర నా దం యుహి ప్తవ చానె గహాంప
తె ॥ సర వరాం హెరారమ వం తాన తె నా ఠెరాం నిరూ పతాన తే త్ర నాం రతాం ఊ దర్శా తేన హా నా నా

ఉపనిషత్॥
౩
3

ంతిలకాలశనాంవినాశావకాంరితెలానిత్యత్రిపంచవత్తి। తత్ర పవరలా ప పం చ వ వ త్రి తె వి ష ంరాలు తేన
తి చెతి। అవత్రా డి స ఎవా వృత్రకేర తవ ధి తెక ద్వమున విష త్రైర డి తవ దిప్రొపపత్రిక తిసంతె ంపరః। అనేక
తుశాసవూనమైశె ప్రివ క్రతి ంతెరా గితెవం ప్రశారతేపాం। ంపరం వృతు త్రైతనత్రి పాంటు తపవి ప్రై శి ప్రవం॥
నాసతెః తత్రిం తి ంతెరాగిచఘుంతవమిత్యా పయ్యః। తనాను దం క పు ప పద ప ంశం ంతెరా ఇతి సమూ గా
షాంలంసనైదం. డి పురుప్రతిత్రివఖం. ఉ సవి ప్రకారతాన ప త్రైంస్వం ంతెరా నేరా ఏరదం॥
తపన మె శి షవం. నావతె తత్రు తి ంతెరా గి చదం. ఉ ఇతి ది కే। తప్త్ర తనైం. శంత్రింశాలా
షణం దివ ధాత్రవనత్రవాకం. తచత్రా వాకం వత్రవన్గ్రావాంకాం శి పక్కు తవః సాం. డి
తి వవ తు స్రూకాంరా పసద త్రొత్రం దన సుమన నైత్ర వగ్రావా క తవ స తి తిం. ద సెంవ డి
వత్రకే ష షు తం పల ప్రావి ప త్రిః। సక తదా త్త పూం త్ర నా పంకం। సవః వి క ంరాలు ఖః క్షాం. తన గా
స్వా తాతే। అవనతె। వంశః సవక పక ంరాలు శవ డి ఎ పం వి క ంరాలు జ్నాన జి సనె పరతంత్రం
ప శం. వక్రై రా డిః అప క్షి తి ంతెరా గజధవః। పాం వా సవలక్ష్మ వ స పున వక్రై రా డి
వూత్రం। స్మో తప వా క్షాః సాం. మన సాం వం. సగః గ్రావాం త్క ధమవ ధాకె వి కా వాగ డి। ంతెరా
గిసా ంతెరా గ జ ధ వః ప్రతాని ప తాన మన సాం సవః సాం క్షా త్వా రా ప్ర। ప్రు మ యు తావి దిసాం

౯

రసః। తద్గతం చ సామాన్యం తదియోగః సమవాయః। తేన సరసనా సామరస హేతుగః తాన్ తేను సంతా సమాధికర
ణాత్వాత్ సనామంగాని విరస్యః మధుత్వాత్ తాన్ ఏక్రవణా లదిధాగః సంశబ్దితగ్రహాత్రస్య దితాం సమవాయః శ్రోత్
సంయుక్తస్య చంత్రియస్య సన్నికర్షస్పర్శనస్పర్శా తన్నికర్షాః సమానాధికారణత్వే తత్సంనికర్షాః। సంయో
గః। సంయుక్తసమవాయః। సంయుక్తసమవేతసమవాయః। సమవాయః। సమవేతసమవాయః। సమవేతసమవాయః।
విశేషణతా చేతి। ఘటే సంనికర్షే కాత్సంగతి వాన్తి। క్రమేణ సంయోగో [illegible] సా। తద్వైశద్య గంధకే కన్యసత్ర ద్రవ్యగతాచ
క్షుషి సంయుక్తసమవాయః। సమవేతస్య వతిథాం సత్త్వే రాదిసంయుక్తస్య హారిత తద్రూపస్యమేతం దర్శనస్పర్శనే
బాజాతిస్తత్ర వర్తతే తాదిదృష్టేన్యైతరగుణసాతేను సంయుక్త తాజాతిః సంయుక్తసమవేతసమవాయః। తన్న నతిజాత
త్వే శాది సంయుక్తం సు తాది తత్ర సమవేతం రూపాదిరత్ర సమవాయః। రూపత్వాది [illegible] సమవాయః
సేత్ర [illegible] సాశబ్దస్య ద్రవ్యస్నేహ స్థితి సంబంధే సమవాయః। తత్ర శబ్దగతాజాతిః సమవేతసమవాయః। తత్ర
తా సమవేత [illegible] శబ్దత్వ విశేషణతా సంయుక్తసమవాయః। తద్వియోగవిశేషణాతదియోః సమవాయః। తానవత్వే తత్రసం
యోగసమవాయః। నాత। సంయువిశేషణతాత్వ వికాశః [illegible] క్రియవిశేషణతా। ఇంద్రియసంనికృష్ట
విశేషణతా చేతి। తత్ర ఇంద్రియవిశేషణాతదియోః శబ్దానాపాగవదభావః। ఇంద్రియరూపాదిత్వసా
విశేషణతాత్వాత్। ఇంద్రియసంనికృష్ట విశేషణతద్రూపాద్యభావాకాసు తాగా న ఇంద్రియసం
[illegible] విశేషణాత్ తతి తత్సవవిశేషణాత్వాత్ ఇంద్రియసంనికృష్టవిశేషణతా [illegible] ఏవం విధాసంని
కర్షసప్రపంచ తావదత్ర యోగః। సంయోగో తిరా నత్రతాన్ సత్రింసంయుక్తసమవాయోవేన్ సు [illegible]
సమ్ [illegible] ఇంద్రియసంయుక్తకలాదాత్రత్వం సమవాయతాత్। ప్రథమః। అత్ర నిత దసం సమాత్ర। తస్య
సమవేతత్వాదితి। సంశ్లేషః। సతే వదతత్। అంధకారే ఘట ఘటాదిరిదం ఇతి చక్షుషా సౌ ఫల స్ఫురితేస్సం
యోగత్రత్వాత్ సత్రిసంతావత్। ఏవంతు। సక్తా [illegible] తత్రవసరే వేదం వర్తకథార్ష తదూపాతరాత్ [illegible] సం
యోగః। స [illegible] నాతా [illegible] సవాం ధత్తారక ఘటతే సాప్తిన నవపటందుదర్శితాతి వృత్తంతే జ్ఞః ప

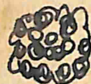
4

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

సం॥ శా॥ 1

2

7

౧౭

సౌఖ్య [illegible] పరాంనాం ధికరణ శాస్త్రస్య తస్యం తత్స౦బిషపణే [illegible]

పరా నా ధికరణ [illegible] వః తాం వ [illegible] నవరా నా ధికరణ [illegible]

[illegible]

మం౻కా। కి।౺ ౮
త్రా ధాం వవ తి మ దంన సె ధూం షు సవనం తావ తే। నాపి సాం ధన వద నాని వ త్రి త్వం। వ పిన్న సు తవవః తాం నన వ తహా వత్రి త్రావ
వత్రా వు నన। అ థ సాం ఖన వ తావ వ పి ర్త అ సెహా నా నా వ వద వత్రి తేవం వి వ త్రి తం। న వ ధూం ను వ తి వ వి వంత
వ పి క అ సెహా నా కి నా ప్రాం వ తగ తె ధూం వు వాం నవ విం వరా ప్రి తవ త్ర అ తి కి తి వి ౹ కెవ రాం నవ ౦౦౦ నా థన
౪౦ తా వా ప్రైం। విరాం వరాం నా రాం త్రి అ వ రాం నన సాం ధన కా విం వరా సా వ సన త్రై తా న వ సా ౭ తాన వం। ౬
తం౭ వాం మె ౦రు తవ పు వ ౦ బిం సెరాం విరాం తవ నం భ వాం వ రాం పా వ త్రైం। న వ కాం ర నా సాం దాం తే త్రాం। అ
ఆ ౦౦౦ వవ బి చాం రె స్తైవ త క్షు ౨౪। కా ర నా త్వ సె ఘ్నె। సా ౪ తా సత్రి తె వ లాం నవ ౦౦౦ సి సాం ధన వ వి
౨ సర్వం వ అ వ తావ తూత ద వ త్రి తవ జ్ఞా నా దెవ అ నం వి అ కి తావ వాం। అ తి వ తాన తె ర పి ధిం।౹౦ మె జై ౦రుం నవద
సాం ధన వ ధ మ నా వ త్రి కు నాం సా సెవ తు తన ౧౦
౦రుం వ వరి అ వ తి। అ సెవ తు కాం ఖిన వ సం ఎం ధూం వాం స్త్రి కి కావ వాం త్రి వదం తి। హెరా ౦రుం।
కా తెన వ సం ఎం థః తే ఖన వ సా ఘన వ సెరా హెరాః సాం ధని సాం వరా నా ధికర వం వా కెవ తె సన సెం సెహ
సాం ధన వ సాం వరా నా ధి కెర వం వా కెర తే తెరా తు వ త్రి సాం ధన తేవం వా నా దన త్రైవ ధాం నం వరా సె అ
నాన స్త్రై। వ విం ధూం తెం న కల వ ప్రా సాం వరాం నా ధి కర నావ వ స్త్రై అ౦౦రు కి సిః తి ౦రున వ సెరా సెవ వరా
నా ధి కెర నతన ధాం నా తే వ తి తి ౦రు కి ఎ క వ వత్రి సెం తాన వ స్త్రై న తవ తి ౦రు ఎ క వరాం త్రి త్రి సెం
తాం వ వాన స్త్రైం। అ త్రా వన తె। సెం ధన సెం వరాం నా ధి కెర నా వ న వరాం నా ధి కెర సా౦రాం వ త త్వ నావ
త్రైం। ౦రు తు వరాం నా ధి కెర నా ౦రాం వం త్రై సెం ధన సెం కూం నా ధి కెర నః తి తవం వా స్త్రై కి తి ౦రాం వ తే
భ వతి వ ధూం వు పు వరాం నా ధి కెర నా కి ౦రూం వం తెరాం వ వి నవ వరాం నా ధి కెర నా ౨ తి ధూం తెం వ వి నా
త్రైం। న ౦ వ తే ధూం వు త వ న విం వ వి న వరాం నా ధి కెర నా ౦రాం వం తెరా ధూం వు వ వరాం నా ధి కెర నః। అ
౦రుం కి ద తెవ సన వ వి న వరాం నా ధి క ర నా తావ తే। ౦రు ద్వి ధి వ సెం వరాం నా ధి కెర నా ౦ ౪ ౦రాం వం త్రైం

౧ ఝ

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
శారసమితాలగం [illegible] [redacted] [illegible]
[illegible] అత్యం ౨
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

౧ తె

౪ తెలు

మూలగ్రంథ

ప్రకాశః

౧౦ అనుమిత్సా తు హేతుః ప్రత్యయపరామర్శస్తు వ్యాప్యస్య తావత్ పక్షధర్మతా జ్ఞానం ౧౦

వ్యా

ధూమానుగేహా చర్యముష్ణాం యుక్తదోషః ననుర్యాదిశాం మానసౌ ప్రత్యక్షాస త్రిసం [illegible] త్రయసాక్షాత్కారజనితాంతవాది
ముంత్రిత నయన వ్యాప్తి ధూమమేవ సకలధూమసాక్షాత్కారః సాధ్యదిత్యేతత్ ఇయ తథా మానస్య ప్రత్యక్షస త్రిస ప్రకారకత్వాదా
త్రయ తాత్విక సాక్షాత్కారజనక సామగ్రాస్త్యేతి సామానాం నప్ర [illegible] వం క్షాం రి తావత్తాననుమానప్రవృత్తి జ్ఞానస్య అను
మితిహేతుత్వేన యుక్త ధూమత్వం వ్యాప్తి వ్యాప్యస్య ఇతి జ్ఞానం తత్రాపి నను మితి సాధ్య [illegible] పక్షమత్తి ధూమమొ వ్యాప్తి జ్ఞా
సంస్కారాణాం శక్తి తత్ర నాస్తి తి వాచ్యం ధూమానుత్వేన సామాన్యాం వ్యాప్తి లక్షణ తత్ర త్మాసత్తి ధూమతేన సర్వత్ర ధూమమొ వ్యాప్తి
నాతిప్రసంగాత్ పక్షధర్మతా జ్ఞానమపి సంస్కారాత్తి వాచ్యం ధూమమో వా వ్యాప్తి ప్రయుక్త వ్యంసన కత వ్యక్తి తి =
జ్ఞానాదనుమితి వాదేః పక్షే [illegible] వనత్వనయా పేహపవర్తే ధూమవం జ్ఞానస్య సకారాత్ [illegible] వ్యాప్తి వాచ్యస్య వ్యాప్తప్రకా
శా పక్షే హేతు నిశ్చయో అనుమితి హేతు [illegible] వ్యాప్తి జ్ఞానమాత్రం నను ధూమ [illegible] వ్యాప్యప్రకారకత్వం ప్రవర్త
తత్ర అజ్ఞానం వ్యాప్య త్వేన పవర్తే ధూమవ ననుమాగాపం తెయాన తత్ర అనుమితి [illegible] పక్షత్వం వ్యాప్య ప్రకారకపక్షధర్మతా
వాస్తవికసంశయరాం తృతీయ వ్యాప్తి జ్ఞానే సహకారి వ్యాప్యస్య తావత్ పక్షధర్మత్వం ధూమమత్వ [illegible] వ్యాప్తి ప్రకార పక్షధర్మతా
పక్షధర్మతా ధాం నా ఓ త్రవ్యం పక్షే ఇతి జ్ఞానాదనుమితిః ఏవం చ ధూమ తొ వం వ్యాప్య ప్రయుక్త ధూమవాన్ వా నను వహ్నిత్వ ఇతి జ్ఞాన ప్రయా   ప్ర త తర్హా పేహ ౧౦
త్ర నుమితి రితి తాసవత్వం ఖ్యత సర్వాస్య వ్యాప్త ప్రకారక పక్షధర్మతా జ్ఞానం హేతు తాం ప్రయాం ఏరాగ సం వా [illegible] వం వ్యా [illegible]
పక్షాం ఇతి జ్ఞానాదనుమితి ననుపాతః ధూమవత్వేన పక్షధర్మతా నాంగీరారాః అనవగాహనాత తస్యాహ వ్యాప్య వ్యాప్య స్యవాం ఇ
త్వం భారాహేం దాప వ్యాప్తి విశిష్ట జ్ఞానాత్ త్వరయా లింగ పరామర్శ [illegible] ప్రసిద్ధా జ్ఞానవ అనుమితి రిత్యుత్తయ వ్యాప్య కభి తి
ప్రథమం దృష్టాతే ధూమమశః సంతహాన్ వ్యాప్తి జ్ఞానం తతః ద్విస్వరి విశిష్ట పక్షధర్మతా జ్ఞానం తెన్యం రూపే నా గ్రహపరా   త్వ
త్వతి లింగ ప్రారిలింగ భిన్న తృతీయ జ్ఞానేన రాజ్ఞానం తత్త్వ సా రవాక ప్రుశు చారా వైపి ధనుర్యందం గాయం పరామర్శా
నాకం పిల్ల ఠరాం వ్యాపారాధావాత్ నాపి పరామర్శ ప్రమాణాం లింగపరామర్శ వ్యాపారకంవ్ధూమ తయా లింగానాం అనుమి

మాణవసఙ్రికిస త్రుతి పక్షేతవ వింతి చి తత్కలంయా శఖతుంబా నాశవంతుచెం తుఃక్షవ బిద పిని తెవశచః తసవఅక్ష

షితిం తు వవ తిశితి తథా వని తవ తథా నావ వాపవ హెంయుః శవ తావ నావః తత్రుతి ంతెయా గి తంయాంయుధా సం

థసంసాథయుతితధా అతి తవ తావ నాద వాసపక్షయా తా నావ ప్రతి ంతెయాగి తంయా సాథవా నావపుపిసాథయు

తిసవదసయుయా తిరుక్షయుయాతికత్ర నికాః యుః తిం త్ర్పపర పరత్రతి సంక్షాశవ యుయాతివాని నాః యుః తిధన

[illegible]

వ్యా॥ ౪ ౬॥౭॥

౧౦

10

సంధ్యాన్నవశరణవసవత్రత్నక్షతవవణిక్షితతావ ౧ అవధా సం ఘానత్రిపిక్షా తక్ష విత వాన్త్రి నిరూపసర నాపప త్రైః సవప్తే [illegible] శి
సాఘనిత్రంయితసన్నవపక్షత్వవిందితివానన్నం పృథివీ తావవభేదిన కాంఘ్రనిత్రంయన్నైవ వతదవభేదోన పక్షతావి
రాంధ్రాత నవహివశాన్తి సవక్రతుం నిశ్చయ కాఘానాంతతత్రవన్న త్రికేతసహం వారాదుస్త్వాం వాసప్రి
శ్వసవర్ణత త్రి ప్రాంచః సాంఘాన్వ ఘాపహింతవ ఘానవంచిహాః వాదప్రిత్ర వరదనుచింతితిః సవతిపవాన
ప్రిత్ర వరదనాన్వ నుబింతింక్షేత్రభవుంతిప్రసం గాదితి వావనం సాంధ్యాన్న ఘావవాన్న [illegible] క కాఘావప్రతిరమా
నిత్వసవక్షధవు నతాంనిశ్చయః సాంధ్యా నవమాపత ఇత్యాన్న సగవరాంతిష్టతనన్నన్న। అఘరరూ
దబిమాన్న అనవరూవన్న త్రికేతం యధాప్రనిక్షా నువరానదిం సం త్రి ర్షం॥ ఏవం పెంతావ ఖిచిం త్రిత
దాఘా సాంక్షిరరూ స్వ్యంతి॥=॥ సవవచారదిరుక్ష సత్రుతి పక్ష అనిక్షాం వాంక్షితాంః పెం త్రావ ఘా సాంః తత్రిప్రవ
త్రిచార [illegible] త్రిత్రివిధః సాధార ఇతి సాంధారణాదిను పసంవరక్షితి తత్ర సాధారణాత్వం సాఘ్నవరన్న
త్రి త్వం రంఘాధూరావరవావం త్రిక్షః త్రాప పాంధూరా వంవదన్నప్రిత త్రాప్యరూ పిం పెవం త్రిక్ష స త్రిప త్రి॥
సాధూసావతానాంధికరణా సవరానాం ధికరణాత్వం వాన తి పిం ధిరానన్న సవరానాం ధికరణాం ధరావ॥
వదన్న త్వంతతు వరానాధికరణా వంపాక్షః। సా ఘన వావ పతా ఘావ ప్రతి యివాం గిత్వం అసాధారణా త్వం
త్రిదవువస పక్ష వాన్నవత్రత్వంగాంరంతిః। అదావరణాం తత్రశవిహాం నిత్వంః శజతావ దిత్వత్ర శవ
త్వంవిరనిత్వత్వవాన్నపహిరూరూః శతావ ఘావక్షతత్ర తిరంతిరా గిశ త్వం। సవ అనిత్వసత్రి
దిత్వ త్రఅవాపత్రిః తసన్నస క్షితం తావత ఎత జన్మాసం పసాక్షాదసనుపి అత్ర తిపం ఘ తం వన్న తిరివిస
త్ర తిపక్షరూపతావత నవిపంసత్రతిపక్షత్వపింతివా వన్నం పెం తు ఖిద ఎవ తన్న అనం గ్ర తా రా త క ఘ॥

వ

ఘటానాం స్వతస్య కూపయుక్తిం విధవహ్నా వచ్ఛిన్నసంయోగవనాంశకాలావచ్ఛేదనసతాస్ నావఃత్రాద్వ శతం విశ్లేషతుస తావత్
వనఘటానాం వనాంశకః ఘటాభావత్వావచ్ఛిన్నసంబంధేన సతాస్తి। అత్ర చ వస్తుతః। సాధ్యస్య అధికరణానాం సాధనానాధికరణావృత్తి ఘటత్వావచ్ఛిన్న
సాధ్యవనాంశకత్వ వహ్నిసాధ్యత్వం। యదా సాధ్యవచ్ఛిన్నానధికరణానాం సాధనాధికరణావృత్తి ఘటత్వావచ్ఛిన్నసాధన
వనాంశకతావచ్ఛేదకత్వం తత్ర। తద్వ సాధ్యవచ్ఛిన్నాధికరణానాం తత్ర సాధ్యస్య సంయోగత్వ ఘటత్వావచ్ఛిన్నసాధనాధికర
ణావృత్తి యథా వహ్నిసాధ్యకే ఘటత్వావచ్ఛిన్నసమవాయానాధికరణాస్త్వ తస్య ఘటత్వేనాత్రైంధనతావచ్ఛిన్నాధి
కరణాసంబంధేన విశిష్టస్య ఘటావచ్ఛిన్నఘటానామాధికరణానిష్ఠాభావానాం తథా ఘటత్వాత్రైంధనతావచ్ఛిన్న
సమవాయాధికరణానాం తత్ర ద్రవ్యత్వాత్రైంధనతద్వం సాధ్యత్వం ఏవం రూపతావచ్ఛిన్నాధికరణాప్రతియోగ్యస్య సంయోగ
తావచ్ఛిన్నవిశిష్టవిశిష్టస్య తావచ్ఛిన్నత్వసంయోగతావచ్ఛిన్నాధికరణానాం యత్ర నిష్ఠాభావానాం తథా ఘటత్వానాం తావచ్ఛిన్నసా
ధనానాధికరణాతిప్రసంగత్వవహ్నిసాధ్యత్వం ఏవం కాలికసంబంధేన తావచ్ఛిన్నాధికరణాయాం స్వత్రాత్రైంధనత్వమత్ర
నిష్ఠావిశిష్టతయా తావచ్ఛిన్నసాధ్యతావధికరణానాం యత్ర నిష్ఠాభావానాం తథా ఘటత్వా కాలికసంయోగతావచ్ఛిన్న
సమవాయాధికరణానాం తత్ర ద్రవ్యత్వ కాలికసంబంధేన తద్వహ్నిసాధ్యత్వం సంయోగసంబంధేన తావచ్ఛిన్నసాధ్యత ౫
తావచ్ఛిన్నసాధనాధికరణానాం యథా ఘటత్వాధికరణాం వహ్నిసంబంధేన సంయోగత్వేన వహ్నిసాధ్యవంద్వధికరణానాం యత్ర
సాధనాధికరణనిష్ఠాభావానాం తథా ఘటత్వావచ్ఛిన్నసంయోగతావచ్ఛిన్నసమవాయానాధికరణానాం వహ్నిసంయోగ
అనాధారాత్। అతఏవ సంయోగతా ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం సాధ్యాధికః పక్షవృత్తి వృత్తిత్వఘటసమవాయానాధికరణానాం తావత్
ఇతి సంక్షేపః। ఇత్యాసంబంధేనాసంబంధానామ్ యథా ప్రాగుక్తకాలికానాం యథా తత్ర విశిష్టప్రతియోగ్యవచ్ఛేదకాభావయోః
యథా ఘటత్వాభావం విశిష్టసాధ్యఘటాభావానాం యథా తత్ర ఘటానాం నాస్తి సంయోగవ్యాప్యత్వాభావవన్నసంయోగవిశిష్ట
ఘటానాం ఘటాభావానామ్ యథా తత్సంబంధవిశిష్టసాధ్యత్వం। తత్ర ఏతన్నాయం యథా ఘటసంయోగతావచ్ఛిన్నసాధ్యనిరూపితత్వ

12

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

13

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

नागदीसि १२

न्यायसिद्धांतमंजरी।